

LEGE

privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți

---

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește procedurile de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și autoritățile și structurile responsabile de aplicarea procedurilor respective.

Articolul 2. Sfera de aplicare

În condițiile prezentei legi, copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, de cetățenie, apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație a copiilor, a părinților lor ori a altor reprezentanți legali ai acestora, de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.).

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, noțiunile principale utilizate au următoarele semnificații:

autoritate centrală pentru protecția copilului – Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniul protecției copilului;

autoritate tutelară locală – primarii de sate (comune) și de orașe;

autoritate tutelară teritorială – secțiile/direcțiile asistență socială și protecție a familiei/Direcția municipală pentru protecția copilului Chișinău. În municipiile Bălți și Chișinău autoritățile tutelare teritoriale exercită și atribuțiile de autoritate tutelară locală, cu excepția unităților administrativ-teritoriale autonome din componența acestora, în cadrul cărora atribuțiile de autoritate tutelară locală sînt exercitate de primarii unităților administrativ-teritoriale respective;

copil – persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu are capacitatea de exercițiu deplină;

copil aflat în situație de risc – copil în privința căruia, ca urmare a evaluării, se constată una sau mai multe din situațiile prevăzute la art. 8;

copil separat de părinți – copilul lipsit efectiv de grija părinților în situații determinate de absența acestora, inclusiv în cazul plecării părinților la muncă peste hotare, copilul luat de la părinți din cauza existenței pericolului iminent pentru viața sau sănătatea acestuia, precum și copilul căruia i s-a stabilit statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească;

copil abandonat – copilul identificat ca fiind fără părinți sau fără alt însoțitor legal în cazul în care nu pot fi stabilite datele de identitate nici ale copilului, nici ale părinților lui;

interesul superior al copilului – asigurarea condițiilor adecvate pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului, ținînd cont de particularitățile individuale ale personalității lui și de situația concretă în care acesta se află;

familie – părinții și copiii acestora;

familie extinsă – rudele copilului pînă la gradul IV inclusiv;

reprezentant legal al copilului – părintele sau persoana desemnată, conform legii, să apere drepturile și interesele copilului;

management de caz – metoda principală de lucru a specialistului în protecția drepturilor copilului sau a asistentului social, cu ajutorul căreia acesta evaluează necesitățile copilului și ale familiei lui în colaborare cu ei, coordonează, monitorizează, evaluează și susține copilul și familia acestuia pentru ca ei să poată beneficia de serviciile și prestațiile sociale care să răspundă acestor necesități;

echipă multidisciplinară – grup convocat de specialistul în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, de către asistentul social comunitar, compus din profesioniști din diferite domenii, cu atribuții în protecția copilului, care colaborează în scopul prevenirii și/sau soluționării cazurilor copiilor aflați în situații de risc;

plan individual de asistență – document prin care se realizează planificarea serviciilor, a prestațiilor și a măsurilor de protecție a copilului în baza evaluării complexe a acestuia și a familiei sale;

violență împotriva copilului – forme de rele tratamente aplicate de către părinți/reprezentanții legali/persoana în grija căreia se află copilul sau de către orice altă persoană, care produc vătămare actuală sau potențială asupra sănătății acestuia și îi pun în pericol viața, dezvoltarea, demnitatea sau moralitatea, care includ tipurile de violență definite în art. 2 din Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie;

neglijarea copilului – omisiunea sau ignorarea voluntară sau involuntară a responsabilităților privind creșterea și educarea copilului, fapt care pune în pericol dezvoltarea lui fizică, mintală, spirituală, morală sau socială, integritatea lui corporală, sănătatea lui fizică sau psihică. Neglijarea poate lua următoarele forme:

a) *neglijare alimentară* – privarea copilului de hrană sau malnutriția acestuia;

b) *neglijare vestimentară* – lipsa de îmbrăcăminte și/sau de încălțăminte, în special a celor necesare pentru perioada rece a anului;

c) *neglijare a igienei* – nerespectarea normelor generale de igienă personală, condiții de locuit insalubre, care amenință viața sau sănătatea copilului;

d) *neglijare medicală* – lipsa ori refuzul îngrijirilor medicale necesare pentru protecția vieții, integrității corporale și a sănătății copilului, neadresarea la medici în cazuri de urgență;

e) *neglijare educațională* – refuzul încadrării copilului într-o instituție școlară, neșcolarizarea copilului;

f) *neglijare emoțională* – ignorarea problemelor psihoemoționale ale copilului;

g) *neglijare în supraveghere* – punerea sau lăsarea copilului în condiții ori circumstanțe în care lipsa de supraveghere poate conduce la îmbolnăvirea copilului, traumatismul copilului, exploatarea copilului sau decesul acestuia;

pericol iminent – circumstanțe care indică în mod cert asupra existenței elementelor constitutive ale unei infracțiuni contra vieții și/sau sănătății copilului și care au sau pot avea impact grav asupra integrității fizice și/sau psihice a acestuia;

luarea copilului de la părinți – procedură prin care copilul este separat de părinți sau de persoanele în grija cărora acesta se află, efectuată în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Codului familiei;

plasament – măsură de protecție a copilului separat de părinți prin care se asigură condiții pentru creșterea și îngrijirea acestuia în servicii sociale de plasament;

plasament de urgență – plasamentul copilului ale cărui viață sau sănătate sînt în pericol iminent, indiferent de mediul în care acesta se află, pentru o perioadă de pînă la 72 de ore;

plasament planificat – plasamentul copilului într-un serviciu social, pentru o perioadă determinată de timp, conform prevederilor planului individual de asistență;

specialist în protecția drepturilor copilului – funcționar public din cadrul primăriei care realizează activități de suport pentru îndeplinirea atribuțiilor autorității tutelare locale.

Articolul 4. Principiile protecției copilului aflat în situație de risc și a copilului separat de părinți

Protecția copilului se realizează conform următoarelor principii:

- a) asigurarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;
- b) respectarea priorității privind creșterea și educarea copilului în familie;
- c) dreptul prioritar al părinților de a-și educa copiii conform propriilor convingeri și responsabilitatea primară a părinților pentru creșterea, educarea și protecția copiilor lor;
- d) obligația statului de a asigura familiei asistența necesară pentru creșterea și educarea copiilor;
- e) egalitatea șanselor și nediscriminarea;
- f) cooperarea intersectorială și intervenția multidiscplinară;
- g) asistența individualizată a fiecărui copil;
- h) respectarea demnității copilului;
- i) asigurarea participării copilului la luarea deciziilor care îl privesc, ținînd cont de vîrsta și de gradul său de maturitate;
- j) asigurarea continuității în creșterea și educarea copilului, ținînd cont de identitatea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;
- k) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;
- l) responsabilitatea autorităților pentru asigurarea protecției împotriva violenței, neglijării și exploatării copilului.

Articolul 5. Cadrul general de activitate al autorităților tutelare

(1) Autoritățile tutelare trebuie să întreprindă toate măsurile necesare pentru asistența și suportul copiilor și al familiilor acestora în scopul prevenirii separării copilului de mediul familial sau, după caz, în scopul (re)integrării acestuia în familie.

(2) Plasamentul copilului poate fi dispus de autoritățile tutelare numai în cazul în care, în urma evaluărilor, se constată că menținerea copilului alături de părinți nu este posibilă sau contravine interesului superior al acestuia.

(3) În cazul separării copilului de familie, autoritatea tutelară teritorială va dispune plasamentul copilului ținând cont de prioritatea plasamentului sub tutelă în familia extinsă față de celelalte tipuri de plasament, iar în cazul în care acest lucru este imposibil, de prioritatea plasamentului în serviciile de tip familial față de serviciile de tip rezidențial.

Capitolul II

TRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR TUTELARE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI

Articolul 6. Atribuțiile autorității tutelare locale

(1) Autoritatea tutelară locală are următoarele atribuții:

a) asigură recepționarea și înregistrarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului, se autosesizează în cazul identificării unor copii aflați în situație de risc;

b) coordonează examinarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului;

c) în limita atribuțiilor sale și în cooperare cu autoritatea tutelară teritorială, întreprinde acțiunile necesare pentru prevenirea separării copilului de mediul familial sau pentru (re)integrarea copilului în familie;

d) asigură evaluarea familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

e) asigură luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora se află acesta în cazul existenței unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea lui;

f) asigură plasamentul de urgență al copiilor separați de părinți;

g) asigură instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor ai căror părinți sînt plecați peste hotare;

h) asigură luarea și scoaterea de la evidență a familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

i) participă la procedura de luare a copilului de la părinți;

j) eliberează și transmite autorității tutelare teritoriale avize privind plasamentul planificat al copiilor;

k) cooperează, la nivel local, cu instituțiile, structurile și serviciile cu atribuții în domeniul protecției copilului;

l) coordonează procesul de monitorizare a situației familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

m) coordonează procesul de analiză a situației la nivel local privind protecția copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

n) planifică și decide realizarea măsurilor de informare a populației privind drepturile copilului;

o) în limita atribuțiilor sale, întreprinde măsurile necesare pentru respectarea drepturilor patrimoniale ale copiilor rămași fără ocrotire părintească;

p) colaborează cu autoritățile tutelare teritoriale și centrale în vederea protecției copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, inclusiv prin informarea reciprocă pe probleme de interes comun.

(2) Autoritatea tutelară locală își exercită atribuțiile direct sau prin intermediul specialistului pentru protecția drepturilor copilului angajat în cadrul primăriei.

Articolul 7. Atribuțiile autorității tutelare teritoriale

Autoritatea tutelară teritorială are următoarele atribuții:

a) recepționează, înregistrează și transmite, conform competenței, sesizările privind încălcarea drepturilor copilului;

b) în limita atribuțiilor, acordă sprijin autorităților tutelare locale în procesul de identificare, evaluare și asistență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți și participă la acest proces în caz de necesitate;

c) întreprinde, în colaborare cu autoritatea tutelară locală, acțiunile necesare privind prevenirea separării copilului de mediul familial sau privind (re)integrarea lui în familie;

d) asigură plasamentul planificat al copiilor separați de părinți;

e) asigură stabilirea/retragerea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească;

f) asigură stabilirea statutului de copil adoptabil;

g) ține evidența copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească și a copiilor rămași fără ocrotire părintească aflați în plasament planificat, recepționează/sistematizează datele privind copiii aflați în evidența autorităților tutelare locale;

h) asigură reprezentarea intereselor și a drepturilor copiilor în instanța de judecată;

i) asigură, la nivel teritorial, cooperarea dintre instituțiile, structurile și serviciile cu atribuții în domeniul protecției copilului;

j) determină necesitățile de formare profesională a specialiștilor implicați în protecția copilului în domeniul respectării drepturilor copilului;

k) efectuează analiza datelor privind situația copiilor din unitatea administrativ-teritorială respectivă și prezintă propuneri consiliului raional/municipal privind instituirea sau dezvoltarea serviciilor sociale în conformitate cu necesitățile identificate;

l) întreprinde măsuri de informare a populației privind drepturile copilului;

m) colaborează cu autoritățile tutelare locale, teritoriale și centrale în vederea protecției copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, inclusiv prin informarea reciprocă pe probleme de interes comun.

Capitolul III

IDENTIFICAREA, EVIDENȚA ȘI ASISTENȚA COPIILOR AFLAȚI ÎN SITUAȚIE DE RISC

Articolul 8. Identificarea copiilor aflați în situație de risc

Autoritatea tutelară locală este obligată să se autosesizeze și/sau să asigure recepționarea și înregistrarea sesizărilor cu privire la copiii aflați în următoarele situații:

- a) copiii sînt supuși violenței;
- b) copiii sînt neglijați;
- c) copiii practică vagabondajul, cerșitul, prostituția;
- d) copiii sînt lipsiți de îngrijire și supraveghere din partea părinților din cauza absenței acestora de la domiciliu din motive necunoscute;
- e) părinții copiilor au decedat;
- f) copiii trăiesc în stradă, au fugit ori au fost alungați de acasă;
- g) părinții copiilor refuză să-și exercite obligațiile părintești privind creșterea și îngrijirea copilului;
- h) copiii au fost abandonați de părinți;
- i) părinții copiilor au fost declarați ca fiind incapabili printr-o hotărîre judecătorească.

Articolul 9. Evaluarea situației copilului, evidența și asistența copiilor aflați în situație de risc

(1) Autoritatea tutelară locală în a cărei rază este locul aflării copilului dispune evaluarea inițială a situației copilului de către specialistul pentru protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – de către asistentul social comunitar, cu implicarea în procesul de evaluare, după caz, a altor specialiști din domeniul ocrotirii sănătății, educației, ordinii publice etc.:

a) în termen de 24 de ore – în cazul primirii informațiilor prevăzute la art. 8 lit. a)–c);

b) imediat – în cazul în care din conținutul sesizării se constată existența unui pericol iminent pentru copil, precum și în cazul primirii informațiilor prevăzute la art. 8 lit. d)–i).

(2) În cazul în care situațiile de risc prevăzute la art. 8 lit. a) și b) s-au produs în afara familiei, măsurile specificate la alin. (1) se întreprind cu acordul prealabil al părinților/reprezentantului legal al copilului, cu excepția cazurilor în care dezacordul acestora contravine interesului superior al copilului.

(3) În cazul în care situațiile de risc prevăzute la art. 8 lit. a)–c) s-au produs într-un serviciu de plasament, autoritatea tutelară locală în a cărei rază este locul aflării copilului întreprinde măsurile prevăzute la alin. (1), asigurând securitatea pentru viața și sănătatea copilului, și informează imediat autoritatea tutelară teritorială care va decide asupra măsurilor de protecție a copilului.

(4) Dacă în urma evaluării inițiale a situației copilului se confirmă situația de risc pentru copil, autoritatea tutelară locală dispune imediat luarea în evidență a copilului aflat în situație de risc.

(5) Registrul de evidență a copiilor aflați în situații de risc se ține de către autoritatea tutelară locală, fiind completat de către specialistul pentru protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – de către asistentul social comunitar.

(6) Evaluarea, asistența și monitorizarea copilului aflat în situație de risc se realizează prin utilizarea metodei managementului de caz, aprobată de autoritatea centrală pentru protecția copilului.

(7) În cazul recepționării informației despre copiii aflați în situația de risc prevăzută la art. 8 lit. h), autoritatea tutelară locală sau specialistul pentru protecția drepturilor copilului participă la întocmirea actului de abandon al copilului într-o instituție sau a procesului-verbal privind găsirea copilului.

(8) În cazul în care locul aflării copilului este altul decât domiciliul părinților, autoritatea tutelară locală sesizează autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază domiciliază părinții în scopul prezentării datelor necesare pentru realizarea evaluării inițiale și complexe a situației copilului.

Articolul 10. Luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora acesta se află

(1) În cazul în care, ca urmare a evaluării inițiale, se constată existența unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea copilului, autoritatea tutelară în a cărei rază este locul aflării acestuia dispune imediat luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora acesta se află, comunicând acest fapt procurorului în termen de cel mult 24 de ore.

(2) Procedura de luare a copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora acesta se află se efectuează cu participarea obligatorie a autorității tutelare locale sau a reprezentantului acesteia, a specialistului pentru protecția drepturilor copilului, a asistentului social comunitar, a medicului/asistentului medicului de familie și a ofițerului de sector al poliției.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), autoritatea tutelară locală, în termen de 3 zile lucrătoare, va porni o acțiune în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești. Dacă această cerință nu este îndeplinită, copilul va fi înapoiat imediat părinților.

(4) Cu excepția situației prevăzute la alin. (1), luarea copilului de la părinți se efectuează numai în baza unei hotărâri a instanței de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau a unei hotărâri a instanței de judecată privind luarea copilului fără ca părinții să fie decăzuți din drepturile părintești conform prevederilor art. 67–69, 71 și 72 din Codul familiei.

Capitolul IV

PROTECȚIA COPIILOR SEPARAȚI DE PĂRINȚI

Articolul 11. Plasamentul de urgență

(1) Autoritatea tutelară locală emite dispoziția privind plasamentul de urgență al copilului și informează în acest sens autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază este locul de plasament al copilului în cazul luării copilului de la părinți în condițiile art. 10 alin. (1) sau în cazul lipsei părinților în momentul identificării copilului în situațiile specificate la art. 8 lit. d)–h).

(2) Ținând cont de interesul superior al copilului, acesta poate fi plasat de urgență în:

a) familia rudelor sau a altor persoane cu care a stabilit relații apropiate (vecini, prieteni de familie etc.) și care doresc să primească/să țină copilul pentru

a-1 crește și educa în familia lor, în baza cererii scrise a acestora, pornind de la necesitatea asigurării stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educația copilului, ținând cont de identitatea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică;

- b) servicii de plasament de tip familial;
- c) servicii de plasament de tip rezidențial.

(3) Copilul separat de părinți poate fi plasat de urgență pe un termen de până la 72 de ore, cu posibilitatea prelungirii termenului de plasament până la 45 de zile, perioadă în care se efectuează evaluarea complexă a situației copilului.

Articolul 12. Plasamentul planificat

(1) Plasamentul planificat al copilului se efectuează conform dispoziției autorității tutelare teritoriale, cu avizul autorității tutelare locale și numai în baza avizului pozitiv al Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate, modul de organizare și funcționare a căreia este aprobat de Guvern.

(2) Copiii pot fi plasați în:

- a) serviciul de tutelă/curatelă;
- b) serviciul de plasament de tip familial (casă de copii de tip familial, asistență parentală profesionistă);
- c) serviciul de plasament de tip rezidențial (casă comunitară, centru de plasament temporar, alt tip de instituție rezidențială).

Articolul 13. Copiii ai căror părinți sînt plecați peste hotare

(1) Informația privind identificarea copiilor ai căror părinți/unicul părinte sînt plecați/este plecat la muncă peste hotare se prezintă autorității tutelare locale de către:

- a) administrația instituțiilor educaționale – semestrial, pînă la data de 30 octombrie și, respectiv, 30 aprilie a fiecărui an;
- b) specialistul în protecția drepturilor copilului, asistentul social comunitar, medicul/asistentul medicului de familie sau ofițerul de sector al poliției – în termen de 3 zile de la data identificării copilului.

(2) În baza informației menționate la alin. (1), autoritatea tutelară locală dispune efectuarea evaluării situației copilului de către specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – de către asistentul social comunitar, și emite, cu consimțămîntul părinților/unicului părinte, dispoziția de instituire a tutelei/curatelei conform prevederilor legislației dacă în urma evaluării inițiale se constată că condițiile de creștere și educație a copilului sînt adecvate.

(3) Evaluarea situației copilului de către specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – de către asistentul social comunitar, se efectuează în termen de pînă la 30 de zile.

(4) Părinții/unicul părinte care pleacă peste hotare pe un termen mai mare de 3 luni și ai căror copii rămîn în Republica Moldova urmează să informeze în prealabil autoritatea tutelară locală despre persoana în grija căreia rămîn copiii.

Capitolul V

DETERMINAREA STATUTULUI COPILULUI

Articolul 14. Copiii rămași temporar fără ocrotire părintească

(1) Statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească se atribuie copiilor:

a) ai căror părinți lipsesc o perioadă mai mare de 30 de zile din cauza aflării la tratament în condiții de staționar în instituții medicale, fapt confirmat de certificatul medical eliberat de instituția medicală corespunzătoare;

b) ai căror părinți nu au posibilitatea să-și îndeplinească obligațiile de creștere și educare a copiilor din cauza unor probleme grave de sănătate, fiind țintuiți la pat, fapt confirmat de certificatul consiliului de expertiză medicală a vitalității sau de certificatul medical eliberat de instituția medicală care supraveghează pacientul;

c) ai căror părinți se află în arest, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

d) luați de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

e) ai căror părinți lipsesc, fiind anunțați în căutare de către organele de drept pentru comiterea de infracțiuni, fapt confirmat printr-un act eliberat de organul de poliție;

f) ai căror părinți au fost pedepsiți cu privațiune de libertate, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

g) ale căror date de identitate nu sînt cunoscute;

h) în privința părinților cărora se află în derulare procese judiciare privind decăderea din drepturile părintești, privind limitarea în capacitatea de exercițiu sau declararea incapacității de exercițiu sau privind declararea lor ca fiind dispăruți fără urmă sau decedați.

(2) Statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească se retrage în cazurile:

a) recunoașterii sau stabilirii paternității, conform prevederilor art. 47 alin. (5)–(6) și art. 48 din Codul familiei;

b) încetării circumstanțelor prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) din prezentul articol și constatării faptului că părinții/unicul părinte sînt apti să-și îndeplinească drepturile și obligațiile privind creșterea și educația copiilor, fapt confirmat prin avizul autorității tutelare locale în a cărei rază domiciliază părinții;

c) prezentării adeverinței de eliberare dintr-o instituție penitenciară sau de sub arest a mamei/tatălui copilului și a cererii acestora cu privire la înapoierea copilului, depusă la autoritatea tutelară teritorială care a stabilit statutul copilului, precum și a avizului autorității tutelare locale în a cărei rază domiciliază părinții privind oportunitatea înapoierii copilului pentru educație mamei/tatălui, întocmit în urma evaluării de către asistentul social comunitar a garanțiilor morale și a condițiilor materiale ale părinților;

d) anulării hotărîrii instanței de judecată privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești;

e) pronunțării hotărîrii instanței de judecată privind înapoierea copilului care a fost luat de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești conform procedurii judiciare;

f) scoaterii mamei/tatălui de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale în condițiile art. 284 și 285 din Codul de procedură penală;

g) atingerii de către copil a vârstei la care are capacitatea deplină de exercițiu;

h) obținerii documentelor ce confirmă identitatea copilului ale cărui date de identitate nu erau cunoscute, precum și a datelor despre părinții lui, în baza avizului autorității tutelare locale în a cărei rază domiciliază părinții privind oportunitatea înapoierii copilului, întocmit în urma evaluării de către asistentul social comunitar a garanțiilor morale și a condițiilor materiale ale părinților.

Articolul 15. Copiii rămași fără ocrotire părintească

(1) Statutul de copil rămas fără ocrotire părintească se atribuie copiilor ai căror părinți:

a) sînt decedați, fapt confirmat printr-un certificat de deces;

b) au fost decăzuți din drepturile părintești, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

c) au fost declarați ca fiind incapabili, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

d) au fost declarați dispăruți fără urmă, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

e) au fost declarați decedați, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

f) i-au abandonat, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată.

(2) Statutul de copil rămas fără ocrotire părintească se retrage în cazurile:

- a) anulării hotărîrii instanței de judecată privind decăderea din drepturile părintești a părinților copilului;
- b) restabilirii în drepturile părintești a mamei/tatălui copilului;
- c) adopției copilului, încuviințată printr-o hotărîre a instanței de judecată;
- d) recunoașterii sau stabilirii paternității, conform prevederilor art. 47 alin. (5) și (6) și art. 48 din Codul familiei;
- e) anulării hotărîrii instanței de judecată privind declararea incapacității mamei/tatălui copilului;
- f) pronunțării hotărîrii instanței de judecată privind declararea capacității de exercițiu depline a mamei/tatălui copilului;
- g) anulării hotărîrii instanței de judecată privind declararea mamei/tatălui copilului ca fiind dispărută/dispărut fără urmă;
- h) anulării hotărîrii instanței de judecată privind declararea mamei/tatălui copilului ca fiind decedată/decedat;
- i) atingerii de către copil a vârstei la care are capacitatea deplină de exercițiu.

Articolul 16. Termenul de determinare a statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească

(1) Autoritatea tutelară teritorială în evidența căreia se află copilul, în cooperare cu autoritatea tutelară locală, întreprinde acțiunile necesare pentru (re)integrarea în familie a copilului sau pentru stabilirea statutului copilului, acțiuni care, cumulativ, nu vor depăși 6 luni.

(2) Măsurile de (re)integrare a copilului în familie se efectuează conform unui plan individual de asistență.

Articolul 17. Stabilirea statutului copilului

(1) Dispoziția privind stabilirea sau retragerea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească se emite de către autoritatea tutelară teritorială.

(2) Concomitent cu emiterea dispoziției privind stabilirea statutului de copil rămas fără ocrotire părintească, autoritatea tutelară teritorială emite dispoziția privind stabilirea statutului de copil adoptabil, luarea în evidență a acestuia și întreprinderea măsurilor de adopție a copilului conform prevederilor legislației, cu excepția copiilor rămași fără ocrotire părintească care sînt plasați sub tutelă/curatelă în familia extinsă.

Articolul 18. Evidența copiilor separați de părinți

(1) Evidența copiilor separați de părinți se ține de către:

- a) autoritatea tutelară locală care a dispus plasamentul de urgență sau instituirea tutelei/curatelei asupra copiilor ai căror părinți sînt plecați peste hotare;
- b) autoritatea tutelară teritorială care a emis dispoziția de plasament planificat;
- c) autoritatea centrală pentru protecția copilului, pe baza datelor prezentate de autoritățile tutelare teritoriale.

(2) Registrele de evidență a copiilor separați de părinți se țin de către autoritatea tutelară locală și de către specialiștii responsabili din cadrul autorităților tutelare teritoriale.

Capitolul VI**COOPERAREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI****Articolul 19.** Cooperarea dintre autoritățile tutelare

Autoritățile tutelare locale și cele teritoriale din diferite unități administrativ-teritoriale sînt obligate să coopereze în domeniul protecției copilului prin obținerea și transmiterea informațiilor și a documentelor necesare pentru identificarea, evaluarea, acordarea asistenței și stabilirea statutului copiilor.

Articolul 20. Cooperarea intersectorială

Angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept în conformitate cu mecanismul de cooperare intersectorială aprobat de Guvern sînt obligați:

- a) să transmită autorității tutelare competente sesizările privind copiii aflați în situație de risc, precum și cele privind cazurile de abuz, neglijare sau exploatare a copiilor în cadrul serviciilor sociale, al instituțiilor medicale, educaționale, culturale;
- b) să participe la activitatea echipelor multidisciplinare în procesul de evaluare inițială și complexă a situației copilului la solicitarea autorității tutelare locale, precum și la elaborarea și implementarea planului individualizat de asistență;
- c) să realizeze măsuri de prevenire a situațiilor de risc pentru copii.

Capitolul VII

RĂSPUNDEREA

Articolul 21. Respectarea termenelor și procedurilor în activitatea autorităților tutelare

(1) Autoritățile tutelare sînt obligate să respecte temenele și procedurile în procesul de identificare, luare în evidență, plasament, stabilire a statutului, monitorizare a situației copiilor și de prezentare a informației autorităților de resort conform prevederilor prezentei legi, ale regulamentului de activitate aprobat de Guvern și ale altor acte normative.

(2) În caz de nerespectare a termenelor și procedurilor prevăzute de legislație, persoanele responsabile pot fi trase la răspundere în condițiile legii.

Articolul 22. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Sînt pasibile de răspundere următoarele acțiuni/inacțiuni ale autorităților, instituțiilor sau persoanelor responsabile:

a) nerespectarea condițiilor legale de recepționare și înregistrare a sesizărilor privind copiii aflați în situație de risc;

b) încălcarea fără motive întemeiate a termenului stabilit de lege pentru inițierea sau desfășurarea procedurii de evaluare inițială a situației copilului și de stabilire a statutului acestuia ori de (re)integrare a acestuia în familie;

c) asistența sau monitorizarea necorespunzătoare a copiilor aflați în situație de risc, a copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească sau a copiilor rămași fără ocrotire părintească;

d) tergiversarea fără motive întemeiate a prezentării către autoritatea centrală pentru protecția copilului a informației despre copiii separați de părinți, copiii rămași temporar fără ocrotire părintească și copiii rămași fără ocrotire părintească;

e) neasigurarea controlului asupra condițiilor de întreținere, educație și instruire în familie a copiilor aflați în situație de risc care sînt în evidență, precum și a copiilor aflați în plasament;

f) plasarea neîntemeiată sau cu încălcarea condițiilor stabilite de lege în serviciul de plasament de tip rezidențial a copilului separat de părinți, a celui rămas temporar fără ocrotire părintească sau a celui rămas fără ocrotire părintească;

g) încălcarea fără motive întemeiate a termenului prevăzut de legislație pentru sesizarea autorității tutelare privind copiii aflați în situație de risc;

h) neîndeplinirea, fără motive întemeiate, de către părinți, de către persoanele care îi înlocuiesc sau de către persoanele în grija cărora copiii se află potrivit legii a dispozițiilor legitime ale autorității tutelare în scopul asigurării respectării drepturilor și intereselor copiilor;

i) neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor părintești, dacă aceasta a determinat plasamentul de urgență al copilului;

j) eschivarea sub orice formă a părinților sau a persoanelor care îi înlocuiesc de la procesul de reintegrare a copilului în familie;

k) aflarea copilului în pericol iminent din cauza lipsei de supraveghere din partea părinților, a reprezentanților legali sau a altor persoane în grija cărora acesta se află.

(3) Prejudiciul material sau cel moral cauzat copilului de către persoane fizice sau juridice urmează a fi reparat în modul stabilit de lege.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 23

(1) Prezenta lege intră în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va elabora și va adopta actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Codul familiei nr. 1316-XIV din 26 octombrie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47–48, art. 210), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3, textul „condițiile, modalitatea, formele și efectele protecției juridice a copiilor orfani și a celor rămași fără ocrotire părintească sau aflați în alte situații vulnerabile” se exclude.

2. La articolul 71 alineatul (3), textul „7 zile” se substituie cu textul „3 zile lucrătoare”.

3. Capitolul 17 se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

IGOR CORMAN

Chișinău, 14 iunie 2013.
Nr. 140.